

ความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่าประเทศไทย เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างเร่งรีบ เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าของนานาประเทศ และจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว งานพัฒนาเป็นงานหนักทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง งานพัฒนาที่สำคัญและจำเป็นยิ่ง คืองานพัฒนาด้านการศึกษา เพราะจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน และการที่ประชาชนมีการศึกษาคีขึ้น ก็จะทำให้รู้จักปรับปรุงตัวให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ พยายามหาหนทางไปสู่ความก้าวหน้าได้คี่ขึ้น การพัฒนาการศึกษา เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาสังคมของชาติ

ความสำคัญในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นคือ ปัจจัยในการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรคนต่าง ๆ ที่ธรรมชาติอำนวยให้ เช่น ที่ดิน ป่าไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ ฯลฯ ต่อมาคือเงินทุนและสินค้าประเภททุน คือ เงิน เครื่องมือ อุปกรณ์ทุนแรงต่าง ๆ อีกประการหนึ่งคือแรงงานมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในทุกระบบเศรษฐกิจ ประเทศใดแม้มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ แต่หากขาดแคลนแรงงานมนุษย์ที่จะนำทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น มาคิดแปลงปรับปรุง ให้เป็นสิ่งอุปโภคและบริโภคได้ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นย่อมไร้ความหมาย ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด สำหรับเงินทุนหรือสินค้าประเภททุนนี้ กล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับแรงงานมนุษย์ โดยเฉพาะแรงงานคนในระดับสูง ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เงินทุนสะสมของทุกประเทศจะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนในประเทศนั้นสามารถผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ สำหรับอุปโภคบริโภค จนมีเหลือเก็บสะสมเป็นเงินทุนบ้าง จะเห็นได้ว่าบางประเทศ เช่น อินโดนีเซีย ได้ชื่อว่ามืทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์มาก แต่ระบบเศรษฐกิจประเทศอินโดนีเซียขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ ไม่อาจนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ตรงข้ามกับประเทศญี่ปุ่น หรือแม้แต่องค์ษ ซึ่งมีเนื้อที่ประเทศจำกัด ทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ น้อย แต่ควยแรงงานมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง มีความคิดริเริ่ม และมีประสิทธิภาพในการผลิต ก็

สามารถพัฒนาเศรษฐกิจของตน จนเป็นประเทศมั่งคั่งขึ้นมาได้ ดังนั้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงมี ปัญหาว่า ทำอย่างไรจึงจะให้แรงงานที่มีอยู่นั้น เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ สมรรถภาพสูง สามารถผลิตสินค้าและบริการได้สูงทั้งปริมาณและคุณภาพ เพียงพอกับความต้องการในระบบเศรษฐกิจ ข้อนี้เองที่มาถึงความสำคัญของการศึกษา การศึกษาซึ่งเป็นตัวจักรกลสำคัญที่จะทำให้แรงงานมนุษย์ในระบบเศรษฐกิจ เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ และมีคุณค่าคือเศรษฐกิจอย่างมหาศาล นักเศรษฐศาสตร์เรียกความเจริญทางคุณภาพของแรงงาน โดยเฉพาะในก้านความรู้ความชำนาญว่า ความก้าวหน้าในทางเทคโนโลยี (Technological Progress) นักเศรษฐศาสตร์ทั้งหลายในสหรัฐอเมริกา ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ลงความเห็นว่า การลงทุนในตัวบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง ในอันที่จะทำให้เศรษฐกิจต่าง ๆ รุกหน้าไปได้ นักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงผู้หนึ่ง คือ ศาสตราจารย์ T.W. Schultz กล่าวว่า "...หากประเทศค่อยพัฒนาทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ยอมลงทุนในตัวบุคคลหรือแรงงานมนุษย์อย่างจริงจังแล้ว จะพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้า มีเกษตรกรรมทันสมัย หรือเปลี่ยนเป็นประเทศอุตสาหกรรมทันประเทศอื่นไม่ได้เลย..."

หากพิจารณาคำนี้ ก็ จะเห็นความจริงอยู่มาก สินค้าประเภททุน เช่น เครื่องจักรกลต่าง ๆ บางครั้งอาจสั่งซื้อมาจากประเทศที่เจริญกว่าก็ได้ แต่ถึงอย่างไรประเทศที่สั่งซื้อ ซึ่งความรู้ด้านเทคโนโลยีหรือสินค้าประเภททุนอื่น ๆ ก็ยังจะต้องมีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถพอที่จะใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์ และบำรุงรักษาวัตถุที่ประกอบด้วยเทคโนโลยีเหล่านั้นได้ หรือกล่าวง่าย ๆ ว่า ใช้เป็นรักษาเป็น ขณะเดียวกันมีความรู้พอที่จะดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมภายในประเทศตน มิฉะนั้นการสั่งซื้อเข้ามา ซึ่งความรู้และเครื่องจักรกลเหล่านั้น ก็จะไม่อำนวยประโยชน์แก่ประเทศผู้สั่งซื้อเท่าที่ควร ดังกล่าวมาแล้ว ก็ จะเห็นว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การลงทุน ทั้งแรงเงิน แรงกาย และใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพ และปริมาณของการศึกษา เพื่อสร้างสมแรงงานมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงให้กับประเทศ มีความสำคัญยิ่ง¹

✓ การพัฒนาการศึกษา คือการผลิกำลังคนทุกระดับให้มีปริมาณและคุณภาพ เป็นสัดส่วนตรงตามความต้องการในระบบเศรษฐกิจให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่วางไว้ในเวลารวดเร็ว ดังนั้น

¹ บุญชนะ อัทธการ, "บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาเศรษฐกิจ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 6 (ตุลาคม 2514) : 2.

การพัฒนาเศรษฐกิจ จึงต้องพัฒนาการศึกษาควบคู่กันไปด้วย ทั้งนี้เพราะความมุ่งหมายของการศึกษา โดยทั่วไป คือการช่วยประชาชนทั้งชายและหญิง ให้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุขตามสภาพสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมวัฒนธรรมและสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในด้านการสังคม และเศรษฐกิจ อันเป็นทาง นำมาซึ่งมูลเหตุที่จะให้ประชาชนเหล่านี้สามารถอาศัยอยู่ใน โลกปัจจุบัน และอยู่ร่วมกันด้วยความ สันติสุข¹

✓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จึงได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา ไว้ว่า การพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคม จะไม่บรรลุผลสำเร็จด้วยดี ถ้าหากประชากรของ ชาติ ขาดการศึกษา หรือมีการศึกษาในระดับต่ำ การวางแผนพัฒนาการศึกษา และการพัฒนา เศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องประสานกัน และมีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวโดยทั่วไปการให้ การศึกษาเบื้องต้นแก่ประชาชน นับว่าเป็นความจำเป็นอันดับแรกในการพัฒนาการศึกษา และใน ขณะเดียวกัน การจัดแนวการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในค่านักำลังคน ก็นับ ว่าสำคัญมิไคยยิ่งหย่อนกว่ากัน² ✓

การพัฒนาการศึกษาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการพัฒนาทางสังคมอีกส่วนหนึ่งด้วย สังคม จะเป็นระเบียบเรียบร้อยได้ก็เพราะคนในสังคมมีการศึกษา พอจะเข้าใจว่าอะไรคือหน้าที่ที่ถูกต้อง ของตนในสังคม อะไร เป็นสิ่งผิดสิ่งถูก และดำเนินบทบาทของตนไปตามนั้น ไม่มีการก้าวก่ายกัน มองในแง่จริยธรรมแล้ว การศึกษาจะช่วยพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพขึ้น มีความรู้ คึกที่จะพัฒนา ตนเอง และช่วยพัฒนาสังคม ลกปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมลงไปไค้บ้าง เช่นปัญหาบ้านอาช- ญากรรม ปัญหาโจรกรรม ปัญหาวัยรุ่น คึกษาข่มขืน เพราะการศึกษาจะช่วยชี้แนะแนวทางให้คน อยากรแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เพื่อความก้าวหน้าและอนาคตของตนเอง

¹ จรูญ แจ่มเจริญ, มูลสารศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2500), หน้า 1.

² สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนา เศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2504 - 2506 ระยะเวลาที่สอง พ.ศ. 2507 - 2509 (พระนคร : สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2503), หน้า 141.

เมื่อคุณค่าของการศึกษาเป็นที่ประจักษ์ชัดเช่นนี้ รัฐบาลจึงพยายามหาทางยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น โดยขยายการศึกษาภาคบังคับจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รัฐบาลจึงต้องรับภาระอันหนักในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนทั่วประเทศในทุกระดับ แต่การศึกษาระดับที่ค่อนข้างกว้างขวางให้มากที่สุด คือระดับชั้นประถมศึกษา และรองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ที่รัฐบาลมีความปรารถนาที่จะให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นค่าสุดถึงระดับนี้ ในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นภาระผูกพันที่รัฐมีต่อสังคม รัฐบาลเป็นผู้จัดหาครู อาคารเรียน อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น เป็นงานใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณและกำลังคนเป็นจำนวนมาก รัฐจึงไม่สามารถเป็นผู้จัดทำเองได้ทั้งหมด ต้องแบ่งให้ออกชนเป็นผู้ช่วยจัดการศึกษาด้วย โรงเรียนที่รัฐบาลดำเนินการเองทั้งหมด เรียกว่าโรงเรียนรัฐบาล ส่วนโรงเรียนที่เอกชนเข้ามาดำเนินการ เรียกว่าโรงเรียนราษฎร์ ในการบริหารการศึกษา องค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือบุคลากร ในทางวิชาการถือว่าระบบบริหารงานเมืองประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ โครงสร้าง เทคโนโลยี และคน¹ ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คน (Man) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

ภิญโญ สาร² กล่าวไว้ในเรื่องนี้ว่า การปฏิบัติงานของหน่วยงานใดก็ตาม การจะดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับผลตรงตามเป้าหมายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุคลากร แม้จะขาดวัสดุ เงิน สถานที่ และอื่น ๆ แต่ถ้ามีบุคลากรที่ดี รั้งงาน มีความสามารถ และเต็มใจฟันฝ่าอุปสรรคอย่างไม่ท้อถอย งานทุกอย่างก็จะดำเนินไปได้ สำหรับการบริหารการศึกษา บุคลากรสำคัญที่จะช่วยให้การศึกษาค่าเนินไปด้วยดี คือครู ครูคือผู้มีหน้าที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาโดยรอบคอบขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และการปรับตัวในสังคม ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ก็เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก และความตกต่ำของสถานะทางเศรษฐกิจ การดำเนินชีวิตในครอบครัว

ในพจนานุกรม รัฐไทย, "กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในส่วนภูมิภาค ศึกษาเฉพาะกรณีปลัดอำเภอไทยฝ่ายปกครอง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทตามหาบัณฑิต แผนกวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519), หน้า 2.

²ภิญโญ สาร, หลักการบริหารบุคลากรแนะแนวในโรงเรียนวิสามัญศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2519), หน้า 17.

เปลี่ยนไป. บิคาamarca โดยส่วนมากต้องใช้เวลาในการทำงานหาเลี้ยงครอบครัว จนทำให้โอกาสใกล้ชิดกับลูกน้อยลง ครูจึงมีภาระหนักเพิ่มขึ้น นอกจากงานด้านการสอนแล้ว ยังต้องควบคุมเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavior) ของนักเรียน การปรับตัวและพยายามเข้าถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ครูจึงมีบทบาทในทางการศึกษามากที่สุด ถ้าครูรักงานและมีประสิทธิภาพในการสอน วงการศึกษาก็จะก้าวรุดหน้าไปอย่างสัมฤทธิ์ผล ครูจะมีประสิทธิภาพในการสอนเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าครูมีความพึงพอใจในงานหรือมีขวัญอยู่ในระดับใด ครูที่มีขวัญสูงก็จะมีความกระตือรือร้นในการสอน ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ครูที่มีขวัญต่ำ ประสิทธิภาพในการสอนย่อมจะลดน้อยลงซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เราต้องยอมรับ ครูจะมีขวัญสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่จะส่งผลกระทบมายังขวัญ เช่น สวัสดิการ เงินเดือน การบริหารงาน ผู้บังคับบัญชา โอกาสก้าวหน้า ครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษา ที่เป็นรากฐานของการพัฒนาทุกด้าน จึงน่าที่เราจะให้ความสนใจศึกษาถึงระดับขวัญในการปฏิบัติงานของครู เพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา ซึ่งครูก็ยังแบ่งออกเป็น ครูโรงเรียนรัฐบาล ประชาบาล และเทศบาล ที่เป็นข้าราชการพลเรือน ครูโรงเรียนราษฎร์ เป็นลูกจ้างอยู่ในโรงเรียนที่เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ สังกัดหรือถูกควบคุมโดย คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ครูทั้ง 2 ประเภท ยังต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยของครู ที่คุรุสภาได้วางระเบียบขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 โดยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ. 2506 มีรายละเอียด 10 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ครูต้องสนับสนุนและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ครูต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์สถานศึกษา
3. ครูต้องสุภาพ เรียบร้อย เชื้อพียง และไม่แสดงความกระต้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาของปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงาน โดยชอบธรรมด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ห้ามมิให้กระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปสั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว
4. ครูต้องประพฤติตนอยู่ในความสุจริตและปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม
5. ครูต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่สถานศึกษา จะละทิ้ง ทอดทิ้งหน้าที่การงานไม่ได้

6. ครูต้องรักษาชื่อเสียง มีให้ลั่นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ห้ามมิให้ประพฤติการใด ๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์และชื่อเสียงของครู เช่นประพฤติตนเป็นคนเสเพล เสพเครื่องทองของ เมฆาจนไม่สามารถครองสติได้ มีทัศนคติรุนแรง หมกมุ่นในการพนัน กระทำคามผิดทางอาญา ประพฤติผิดในทางประเวณีต่อบุคคลหรือคู่สมรสของผู้อื่น กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันใดอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่การงาน
7. ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และไม่คุ้มหมิ่นเหยียดหยามบุคคลใด ๆ
8. ครูต้องถือและปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของสถานศึกษา
9. ครูต้องรักษาความสัมพันธ์ระหว่างครู และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่การงาน
10. ครูต้องรักษาความลับของศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา¹

จากระเบียบข้อบังคับเหล่านี้ เราจะเห็นว่าครูจำเป็นต้องมีจริยธรรมของความเป็นครู และต้องมีความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ ต้องปฏิบัติตามบัญญัติวิชาชีพฯ ขณะเดียวกันต้องเป็นแม่แบบแก่ศิษย์ ต้องอุทิศกำลังกาย กำลังใจ ให้กับงานสอน และชี้แนะแนวทางดำรงชีวิตอย่างถูกต้องแก่ศิษย์ ทั้งที่ครูก็เป็นบุุคคลธรรมดาที่ยังมีความต้องการในปัจจุบัน 4 เช่นคนอื่น แคบขอบที่สังคมคาดหวังให้ครูปฏิบัตินั้นเป็นการอันยิ่งใหญ่ นอกจากจะต้องวางตัวอยู่ในกรอบแห่งจริยธรรมของความเป็นครูดังกล่าวแล้ว งานในหน้าที่ครูโดยทั่วไปเป็นงานหนัก และซ้ำซากจำเจ เนื่องจากครูมิได้มีหน้าที่สอนนักเรียนเพียงอย่างเดียว นอกจากจะต้องสอนวันละไม่ต่ำกว่า 3 ชั่วโมงแล้ว ยังต้องติดตามดูแลพฤติกรรมของนักเรียนให้คำแนะนำปรึกษา เพราะนอกจากพ่อแม่แล้ว นักเรียนก็ยังอยู่ในความดูแลของครูอีกด้วย ส่วนเวลาที่เหลือจากการสอน ครูจะต้องทำงานอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น ตรวจงานทำบัญชีเรียกชื่อ ทำเวลาเรียน และเตรียมข้อทดสอบ อยู่เวรดูแลความเรียบร้อยภายในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมของนักเรียน นับว่าเป็นงานหนัก เมื่อเทียบกับค่าตอบแทนที่ไม่มากนัก หรือถ้าหากจะพูดถึงการได้รับการยกย่องในเกียรติภูมิของครู ก็มีไม่มากนักในทุกวันนี้ เพราะหลายคนก็คิดว่า ครูทำงานก็ได้รับผลตอบแทน บางครั้งก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันว่า คนที่ทำอาชีพครู ก็เพราะไม่มีทางเลือก ทำให้ครูเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ และมีไม่น้อย ที่คิดเปลี่ยนอาชีพไปทำงานอื่น

✓ การที่ได้ศึกษาระดับวิชาชีพของครู จะทำให้ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขวัญ และจะ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ.

เป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงให้อาชีพครูมีความเสมอภาคกับอาชีพอื่น ๆ ทำให้ครูมีกำลังใจใน
การปฏิบัติงาน การศึกษาของชาติก็จะบรรลุเป้าหมายเป็นผลไปถึงการพัฒนาค้นอื่น ๆ ไปพร้อมกัน

๑๑ (นอกจากปัญหาดังกล่าวนี้แล้ว ในระหว่างครูโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือน
และครูโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งเป็นลูกจ้างของเจ้าของโรงเรียนราษฎร์ ก็มีปัญหาค่าตอบแทน
จนก่อให้เกิดปฏิกิริยาในหมู่ครูโรงเรียนราษฎร์อยู่เสมอ ๆ ทั้งนี้เพราะครูโรงเรียนรัฐบาล เป็น
ข้าราชการ ถึงแม้เงินเดือนที่ไ้จะไม่สูงนัก แต่ก็ได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามระบบข้าราชการ เช่น ใ้
รับค่าช่วยเหลือบุตร รัฐบาลจ่ายค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาลแก่คนในครอบครัว หลายโรง-
เรียนแม้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ก็ยังมีบ้านพักให้ ไม่ต้องเสียค่าน้ำค่าไฟ ครูโรงเรียนรัฐบาล
ยังมีความมั่นใจในงานไ้ว่า มีความมั่นคง มีโอกาสก้าวหน้า และแม้เมื่อปลดเกษียณแล้ว ก็ยังมี
โอกาสรับเงินช่วยเหลือเป็นบำเหน็จบำนาญ ขณะเดียวกันครูโรงเรียนราษฎร์แทบจะไ้ไม่ได้รับสิทธิ
เหล่านี้เลย) ไ้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลอยู่บ้างในเรื่องพิจารณาให้มีการปรับเงินเดือนครูตาม
วุฒิ เพิ่มค่าครองชีพ และให้มีการหักเงินออมจากเงินเดือนครู 3 % ทางโรงเรียนออกให้ 3 %
รัฐบาลช่วยออกให้ 6 % เป็นข้อกำหนดคุ้มครองสิทธิการทำงานของครูใหญ่และครู เงินออมนี้เมื่อ
ครูทำงานครบ 5 ปี จึงจะไ้รับเงินออมครบ 12 % ถ้าครูออกก่อนกำหนด ก็จะได้รับส่วนของตน
เพียง 3 % ถึงกระนั้นก็ตาม ความมั่นคง (Security) ก็ยังน้อยกว่าครูโรงเรียนรัฐบาลอยู่มาก
นอกจากนี้แล้วเงินเดือนที่ครูโรงเรียนราษฎร์ไ้รับเท่ากับครูโรงเรียนรัฐบาล หรือบางแห่งอาจไ้
น้อยกว่า (ยังมีบางโรงเรียนที่หลบเลี่ยงข้อบังคับของรัฐบาลอยู่) การที่โรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่
ไม่อาจจ่ายเงินเดือนให้ครูไ้สูงมาก เพราะโรงเรียนเอกชนถูกรัฐบาลกำหนดอัตราค่าเล่าเรียน
มิให้ขึ้นสูงมากเกินไป ทำให้ผลประโยชน์ที่ทางโรงเรียนไ้รับลดน้อยลง จึงไม่อาจจะจ่ายเงิน-
เดือนให้ครูสูงขึ้นไ้

๑๒ (ถ้าพิจารณาคำนี้ก็จะเห็นว่า ครูโรงเรียนราษฎร์ไ้รับผลประโยชน์และการช่วยเหลือ
ด้านสวัสดิการจากรัฐบาลน้อยกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตมาก
กว่า และการดำเนินกิจการของโรงเรียนราษฎร์ หากไ้ดำเนินไปอย่างราบรื่นหรือสนองความต้องการ
การของรัฐบาลและประชาชนเท่าที่ควรไม่ จึงเป็นอีกประการหนึ่งที่ทำให้ครูโรงเรียนราษฎร์ขาด
ความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ ซาคความจงรักภักดีคือโรงเรียน) โรงเรียนราษฎร์จึงต้องประสบปัญหา
การเข้าออกของครูในอัตราสูง และจำนวนครูที่ตองการเข้ามาสอนในโรงเรียนน้อยลง ทั้งนี้เพราะ

๑๐๐/๑๗๖
๐.๕๖๕๖

รัฐบาลกำลังขยายการศึกษาออกไปอย่างกว้างขวาง และมีการสอนทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย เพื่อสนองความต้องการให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีทุนทรัพย์มากพอที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนราษฎรได้ ครูโรงเรียนราษฎรส่วนใหญ่จึงหาทางกินนไปสอนในโรงเรียนรัฐบาลกันเสียเป็นส่วนใหญ่ ถ้ารัฐบาลยังไม่พยายามหาหนทางช่วยขจัดความเหลื่อมล้ำนี้ให้น้อยลงแล้ว ก็เป็นที่แน่ใจได้ว่า กิจการของโรงเรียนราษฎรจะดำรงอยู่ได้ด้วยความยากลำบาก เพราะขาดครู และที่มีอยู่ก็อาจมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ก็จะเป็นผลมาถึงการศึกษาของชาติอีก เพราะรัฐยังไม่สามารถจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างเพียงพอ ยังต้องอาศัยเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการด้วย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาถึงระดับขวัญของครูทั้ง โรงเรียนราษฎรและรัฐบาล รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อขวัญของครูอีกด้วย ✓

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจะไต่ทราบถึงสภาพกำลังขวัญในการปฏิบัติงานของครูทั้ง โรงเรียนราษฎร และโรงเรียนรัฐบาล
2. เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างสภาพขวัญของครู โรงเรียนราษฎรและครู โรงเรียนรัฐบาล
3. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญและเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนราษฎร และครูโรงเรียนรัฐบาล
4. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครู โรงเรียนราษฎรและรัฐบาล ว่ามีความเห็นอย่างไรต่อสภาพของตนเองในเรื่องรายได้ สวัสดิการ สภาพของงาน
5. เพื่อเสนอผลการวิจัยนี้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหาทางแก้ไขปัญหาคือไป

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากโรงเรียนราษฎรและโรงเรียนรัฐบาลนั้นมีอยู่มากมาย ทั้งในส่วนภูมิภาคและเขตกรุงเทพมหานคร สักวีสัยที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาได้ทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา ค่าใช้จ่าย จึงต้องจำกัดขอบเขตการศึกษาวิจัยลงไป โดยจะเลือกโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร สายสามัญ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดใหญ่พอสมควรเป็นตัวอย่างอย่างละ 4 โรงเรียน รวมเป็น 8 โรงเรียนด้วยกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพกำลังขวัญของครู โรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งผู้วิจัยค้นพบและได้เสนอไว้ในการศึกษา น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร โรงเรียน จะได้นำไปแก้ไขปรับปรุงบริหาร โรงเรียนของตน ให้เกิดกำลังขวัญที่ดีในการปฏิบัติงานของครู และจะเป็นผลให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของชาติ

2. ประโยชน์โดยเฉพาะสำหรับโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งมีปัญหาขัดแย้งเกิดขึ้นในสังคมเสมอ ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาของประเทศได้เข้าใจปัญหาที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนราษฎร์ และได้เข้าใจถึงปัญหาของครูโรงเรียนราษฎร์ เพื่อให้ความช่วยเหลือ

3. ผลการวิจัยในการเปรียบเทียบกำลังขวัญของครูโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาล จะช่วยชี้ให้เห็นถึงแนวทางแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพครูทั้ง 2 ประเภท ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และกำลังขวัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย